

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 576/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj**, Tajovského 737/1, Košice, IČO 31 751 245, zastúpeného Advokátskou kanceláriou VASIL & partners, s. r. o., Žižkova 4D, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Martin Vasil', proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Sžo 1/2021 z 30. marca 2021 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 26 ods. 1, čl. 28 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 8 Sžo 1/2021 z 30. marca 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Navrhuje napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Domáha sa tiež náhrady trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že mesto Moldava nad Bodvou (ďalej len „mesto“) rozhodnutím zn. 6561/14 z 18. augusta 2014 (ďalej len „rozhodnutie mesta“) zakázalo sťažovateľovi konanie verejného kultúrneho podujatia. Proti rozhodnutiu mesta podal sťažovateľ opravný prostriedok, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 5 Sp 49/2014 z 25. apríla 2017 tak, že rozhodnutie mesta potvrdil a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania. Najvyšší súd po podaní odvolania sťažovateľom rozsudok krajského súdu č. k. 5 Sp 49/2014 z 25. apríla 2017 uznesením č. k. 8 Sžo 5/2017 z 28. júna 2018 zrušil „z procesných dôvodov pre jeho nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov“.

3. Krajský súd novým rozsudkom č. k. 5 Sp 49/2014 z 29. septembra 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) opätovne potvrdil napadnuté rozhodnutie mesta a sťažovateľovi právo na náhradu trov konania nepriznal. Najvyšší súd následne napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 5 Sp 49/2014 z 29. septembra 2020 a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Podľa názoru sťažovateľa k zásahu do jeho označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru došlo tým, že najvyšší súd napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil, keďže nezaujal stanovisko k podstatnej argumentácii sťažovateľa uplatnenej v odvolaní.

5. Za podstatnú námietku, ku ktorej sa najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku nevyjadril, považuje sťažovateľ skutočnosť, že mu mesto neumožnilo realizáciu osobného stretnutia a porady plánovanej na 19. august 2014 napriek tomu, že tento termín oznámil mestu listom, ale už o deň skôr, rozhodnutím mesta z 18. augusta 2014 verejné kultúrne podujatie zakázalo.

6. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa nezaoberal relevantnými argumentmi uvedenými v odvolaní, medzi ktoré patrí i ten, že verejné kultúrne podujatie sa malo pôvodne konať 21. júna 2014 na 1. výročie policajnej razie v osade [REDAKOVANÉ] čo mesto vyhodnotilo ako „*provokačnú a kontroverznú akciu, ktorá by prehlbila rozporuplné názory obyvateľstva*“. Po presunutí konania podujatia na iný termín vyjadrilo mesto obavy o bezpečnosť a zdravie účastníkov podujatia vo vzťahu k miestu konania, pričom pri pôvodne plánovanom podujatí takúto obavu nevyjadrilo, hoci miesto konania ostalo nezmenené. Sťažovateľ v odvolaní poukazuje na „*zjavný úmysel odporcu zakázať aj druhé verejné kultúrne podujatie*“. Svoj názor odôvodňuje tým, že hoci mesto o pripravovanom podujatí vedelo už 28. mája 2014, napriek tomu si vyžiadalo od sťažovateľa „*množstvo podkladov až krátko pred termínom podujatia*“.

7. Sťažovateľ uvádza, že nesúhlasí s názorom mesta vo vzťahu k posudzovaniu rizík miesta konania verejného kultúrneho podujatia, pretože za riziká boli označené aspekty, ktoré sú trvalo prítomné v danej lokalite a pokiaľ nepredstavujú riziko pre ľudí, ktorí v tejto lokalite trvalo žijú, nemôžu predstavovať riziko ani vo vzťahu k návštevníkom plánovaného podujatia.

8. Sťažovateľ zastáva názor, že aplikácia § 4 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 96/1991 Zb.“), tak ako ju realizoval najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, je ústavne nekonformná, zasahujúca do jeho označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1, čl. 28 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd vo svojich právnych záveroch natoľko odchyľil od príslušných právnych predpisov, že zásadne poprel ich účel a význam, a jeho napadnutý rozsudok považuje za nedostatočne odôvodnený. Vo vzťahu k namietanému postupu najvyššieho súdu ústavnú sťažnosť neodôvodnil, preto ho ústavný súd nemohol podrobiť svojmu prieskumu.

11. Podľa konštantnej judikatúry nemá ústavný súd zásadne oprávnenie preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 206/2015).

12. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, II. ÚS 112/2018, rovnako aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je

preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (m. m. II. ÚS 44/03, III. ÚS 36/08, II. ÚS 754/2015).

13. Ústavný súd už v minulosti konštatoval, že správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, proti ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (IV. ÚS 596/2012, I. ÚS 178/2014, III. ÚS 502/2015, II. ÚS 588/2016).

14. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa bolo posúdiť, či odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem na vec sťažovateľa a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľa.

15. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že nezistil dôvod na to, aby sa odchytil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem v rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku, s ktorým sa odvolací súd stotožnil a potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku).

16. Najvyšší súd poukázal na osobitosť rozhodnutia o zákaze verejného podujatia, keď správny orgán vychádza z potreby rozhodnutia v časovo obmedzenom období ohraničenom momentom oznámenia hromadného podujatia na jednej strane (začiatok) a konaním hromadného podujatia (koniec), a preto nie vždy dokáže správny orgán zabezpečiť dostatok podkladových materiálov na to, aby zistený skutkový stav mohol byť považovaný za nepochybný. Rozhodnutie, ktorým dochádza k zákazu podujatia, nemôže byť síce svojvoľné, na druhej strane však má prevenčný charakter, preto vychádza z hypotetických záverov podporených zisteným skutkovým stavom – dôkaznou situáciou.

17. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že sa najvyšší súd nevyjadril k jeho námietke, že mu mesto neumožnilo realizáciu osobného stretnutia a porady plánovanej na 19. augusta 2014 napriek tomu, že tento termín oznámil mestu listom, najvyšší súd v napadnutom rozsudku uvádza:

„... žalobca sa zaviazal predložiť spracovaný dopravný projekt vypracovaný v spolupráci s Dopravným inšpektorátom Okresného riaditeľstva Košice - okolie, resp. sa zaviazal v termíne do

18. augusta 2014 zorganizovať samostatne stretnutie všetkých zložiek (bezpečnostných, organizačných) k problematike zabezpečenia verejného poriadku, avšak k uvedenému nedošlo, resp. žalobca nepredložil o týchto svojich aktivitách dôkaz. “

18. Uvedené viedlo najvyšší súd k záveru, že sťažovateľ síce predložil návrhy možného riešenia identifikovaných nedostatkov, avšak tieto riešenia boli len teoretické, ich praktické riešenie absentovalo, a to najmä v nadväznosti na blížiaci sa termín konania verejného podujatia.

19. V ďalšej časti napadnutého rozsudku najvyšší súd vyslovil záver, že „... obavy žalovaného o bezpečnosť účastníkov boli odôvodnené, a keďže tieto pretrvávali aj krátko pred plánovaným termínom podujatia, žalovaný preventívne pristúpil k zrušeniu plánovaného verejného podujatia. Je na mieste poznamenať, že žalovaný v čase vydania predmetného rozhodnutia nemal k dispozícii dôkazy v takom rozsahu, v akom sú v súčasnosti k dispozícii správne mu súdu, tento vychádzal najmä zo stanoviska OR PZ Košice - okolie, odboru poriadkovej polície OO PZ Moldava nad Bodvou z 12. augusta 2014, s ktorými vznesenými obavami sa stotožnil, a ktoré neboli v tom čase náležite odstránené.“.

20. Najvyšší súd uzavrel, že rozhodnutie mesta bolo v čase jeho vydania zákonné a podložené dostatočnými dôkazmi. V zhode s názorom krajského súdu prezentovaným v jeho rozsudku, s ktorým tvorí napadnutý rozsudok jednotiaci celok, zastáva názor, že zo strany mesta nedošlo k porušeniu zásady primeranosti, oficiality a vyhľadávacej zásady, pretože malo v zmysle zásady objektívnej pravdy právo na poskytnutie všetkých relevantných informácií, ktoré by akékoľvek pochybnosti týkajúce sa zabezpečenia bezpečnosti podujatia jednoznačne vylúčili. Z relevantnej časti napadnutého rozsudku vyplýva, že „... požiadavky adresované navrhovateľovi v uvedenom smere preto nemožno považovať za neprimerané. V záujme zistenia skutkového stavu si správny orgán zabezpečil dôkazy, ktoré neboli zabezpečené oznamovateľom a vychádzajúc z týchto považoval skutkový stav za zistený dostatočne. Keďže citovaná osobitná právna úprava oprávňuje obec zakázať podujatie, ktoré sa má konať na mieste, kde by jeho účastníkom hrozilo závažné nebezpečenstvo pre ich zdravie alebo kde by konanie podujatia obmedzovalo verejnú dopravu alebo zásobovanie obyvateľstva a keďže v konaní bola preukázaná existencia najmä závažného nebezpečenstva pre zdravie účastníkov z dôvodov, špecifikovaných v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, t. j. boli splnené podmienky, pre vydanie tohto rozhodnutia, zo strany správneho orgánu nedošlo k neprimeranému zásahu do ústavného práva slobodne sa zhromažďovať podľa čl. 28 Ústavy SR, ani slobody prejavu v zmysle čl. 26 Ústavy SR.“.

21. Po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ako celku s prihliadnutím na citovanú časť jeho odôvodnenia ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd citoval právne ustanovenia, ktoré adekvátne aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Argumentáciu odvolacieho súdu považuje za dostatočnú, jasnú a zrozumiteľnú, založenú na právnych záveroch, ktoré majú oporu v zákone, resp. nepopierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení (vtedy platného a účinného) Občianskeho súdneho poriadku, ako i § 4 ods. 2 zákona č. 96/1991 Zb. vo vzťahu

k posudzovaniu otázky rizika v súvislosti s miestom konania verejného kultúrneho podujatia. Ústavný súd dospel k presvedčeniu, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nevybočuje z aplikačnej praxe správnych súdov, je presvedčivo odôvodnené a ústavne udržateľné.

22. Podľa názoru ústavného súdu sú právne závery najvyššieho súdu v spojení s relevantnou časťou odôvodnenia rozsudku krajského súdu udržateľné, nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti a ich odôvodnenia poskytujú zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa správny súd riadil pri posudzovaní nastolenej právnej otázky. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom správneho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o nesprávnom právnom posúdení veci a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V zmysle svojej judikatúry ústavný súd považuje za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchyľne od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), čo však nie je tento prípad.

23. V súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a ústavne udržateľné. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok.

24. Ústavný súd poukazuje na to, že najvyšší súd rozhodoval v právnej veci sťažovateľky ako súd odvolací, ktorý sa stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie, na ktorú sa v podrobnostiach odvoláva, pričom na prijaté právne závery krajského súdu, ktoré považoval za primerane vysvetlené, vo svojom rozhodnutí odkázal. Zdôrazňuje spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom krajského súdu, pričom je potrebné zohľadniť ich organickú (kompletizujúcu) jednotu a takto je potrebné napadnutý rozsudok i posudzovať. Na základe uvedeného dospel k názoru, že námietka sťažovateľa súvisiaca s nedostatkom odôvodnenia napadnutého rozsudku je nedôvodná.

24. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie podstatný význam. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasni skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

25. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a čl. 28 ods. 1 ústavy:

26. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a čl. 28 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že ich porušenie sťažovateľ namieta v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nemohlo dôjsť ani k porušeniu uvedených práv. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

27. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu